

DAGSINS MEINING

Fortreytir fyri lónar-afturhaldi vanta

Landsstýrið og arbeiðsgevararnir mana staðiliga til aftur-hald við lónarkrøvum. Verða lónarkrøvin hjá verkafólkin-um gingin á moti, fer hetta at føra til versnandi kapp-ingarføri og búskaparligar trupulleikar, verður sagt. Men her er nakað, sum ikki hongur saman. Fyri tað fyrsta eru tað føroyskir búskaparfrøðingar, sum vísa hesum aftur. Okkara arbeiðsmarknaður er ikki altíð beinleiðis sambariligur við utlendskar arbeiðsmarknaðir. Eisini benda hagtølini frá fakfeløgnum á, at sannleikin ikki er so einsíðugur, sum ar-beiðsgevararnir vilja vera við. Hartil kemur, at kapp-ingarføri snýr seg um annað og meira enn lónarútreiðslur.

Í tosinum um lónarafturhald týkjast arbeiðsgevarar og landsstýri at gloyma, at tær mest grundleggjandi fortreyt-irnar fyri lónarafturhaldi vanta. Hesar fortreytir fevna um at varðveita og endurreisa vanligar vælfæðaráðgar soleiðis, at Føroyar ikki bert gerast eitt land fyri meðal- og yvir-stættina. Í staðin fyri eina rættvísa skattaskipan, fáa vit ein súmbolskan skattalætta, sum í veruleikanum bert gagnar meðal- og yvirstættini. Í staðin fyri at taka matvøru-MVG og tað tyngjandi oljugjaldið av, lata myndugleikarnir bara standa til.

Tað er sera hart at vera ung barnafamilja og skula liva av tveimum arbeiðsmannalønunum í dag. Fólk skulu rinda rentur og avdráttir, um tey eru so heppin at eiga hús. Eru tey ikki húsánarar, skal leiga rindast við vánaligum útliti til nakrantíð at seta fót undir egðið borð. Hartil koma gjöld til dagstovnar ella dagrøkt, ÚF- og SvF-gjöld, trygging, flutningur, klæði og skúlabøkur, olju- og SEV-rokningar og lítil og eingin møguleiki at spara saman til ellisárini. Løn-takarín er at kalla verjuleysur, og teir ráðandi týkjast ikki skilja hansara støðu. Hann hevur bert eina verju, og tað er hansara fakfelag. Enn verri er pensionisturin stillaður. Hann hevur einki fakfelag og er púra undirlagdur politik-arana náði og ónáði.

Við bakstøði í hesum veruleika kann øll landsstýrisins tala um minkaðan blokk, búskaparlig metár og lónarafturhald týkjast óviðkomandi og beinleiðis kensluleys, tí stórir part- ar av fólkinum eru við at dragna afturúr í vælfæðarsam-felagnum. Tað er týðuligt, at hvørki arbeiðsgevarar ella landsstýri veruliga víta, hvussu harður gerandisdagurin hjá eini lág-lónarfamilju ella einum fólkapensionisti er. Her hugsa vit ikki minst um tey, ið arbeiða á fiskavirkjunum. Við hesum er so eisini sagt, at soleingi hesar fortreytir vanta, er talan um sera tunt samráðingargrundarlag á arbeiðsmarknaðinum. Hetta áttu samgongufólk at hugsað um og gjørt nakað við hekkum skilagott, men hvat nyttar tað, um hetta er at sammeta við sjálvboðna tvingul fyrri at sleppa tí almenna undan útreiðslum og ábyrgd. Endin kann blíva, at kommunurnar verða noyddar at hækka skatta-prosentið og tá verða uppافتur stórr byrðar lagdar serliga á tey lág-løntu. Tá samgongufólk vísa á skattalætтар – og pengar skulu finnast til tað - kann endin jú blíva, at kommunurnar mugu hækka kommunuskattin. Hvat er tá vunnið. Geva við aðrari hondini – taka inn aftur við hinari!

Sosialurin

Sosialurin

Sosialurin

Stovnaður: 1927

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller

jan@sosialurin.fo

Blaðstjóri: Eiríkur Lindenskov

eirikur@sosialurin.fo

Figgjarleiðari: Jákup Mørk

jakup@sosialurin.fo

Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo

Jonhard Hammer jonhard@sosialurin.fo

Finnbjørg Nattestad

finnbjorg@sosialurin.fo

Durita Simonsen durita@sosialurin.fo

Blaðfólk:

Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo

Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo

Edvard Joensen edvard@sosialurin.fo

Heri á Røggi heri@sosialurin.fo

Ingrid Bjarnastein ingrid@sosialurin.fo

Vilmund Jacobsen vilmund@sosialurin.fo

Solby Eliassen solby@sosialurin.fo

Dagfinn Olsen dagfinn@sosialurin.fo

Ingi Rasmussen ingi@sosialurin.fo

Magnus Gunnarsson maggi@sosialurin.fo

Ítróttur:

Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo

Myndamenn:

Alvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo

Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo

Sosialurin í Norðoyggjum:

Postsmoga 231

Nólsøyar Pálsøgta 1, 700 Klaksvík

tel. 458686 fax 458687

e-post: klaksvik@sosialurin.fo

Sosialurin í Suðuroy:

tel. 375364 fax 375464

tel. 220727

e-post: aki@sosialurin.fo

e-post: dagfinn@sosialurin.fo

Sosialurin í Vágum:

360 Sandavágur

tel. 333820, 220507 fax 333720

e-post: edvard@sosialurin.fo

e-post: vagur@sosialurin.fo

Uppseting/prent:

Uppseting: Hestprent

Prent: Prentmiðstöðin

Útgevvari:

Sp/f Sosialurin

Avgreiðsla:

Mán.-frí. 8-16

Argjavegur 26,

Tel. 311820, Fax 314720

Postadressa:

Postboks 76, 110 Tórshavn

E-mail:

post@sosialurin.fo

lysing@sosialurin.fo

lysingartorg@sosialurin.fo

varp@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað

mánadag-friggjadag klokkan 14⁰⁰

Lýsingar

Freistir:	Tekstlýsingar	Stórri Lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Friggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Stórri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og aðrenn ásettú freistir.

Framhjárpláss má umboðjast í góðari tíð.

Stødd:

Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarnar er 4mm.

Innsent tilfar

Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðsl-inn ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.

VIÐMERKINGAR

Umsitingin ger enda á vælfæðarsamfelagnum

Jógvan við Keldu
løgtingsmaður

Tá lunnar vórðu lagdir undir væfæðarsam-felagið fyri 100 árum síðani, samstundis sum idnaðarliga menningin breyt seg ígjøgnum, var ongantið ætlanin, at "øll skuldu hjálpa øllum", so at "hjálpin" fór til um-siting og ikki til gomul, veik, sjúk og tey sum trongdu hana.

og verður meiri ein forrætt-ur enn sjálvsagdur rættur.

Legg til merkis, at fá-tækrademið, so lægið tað ljóðar, økist lutfalsliga í Norðurlondum,

- So mong falla niður ímillum.

Fyri umleið 100 árum síðani varð lagt til brots fyri at geva teimum veiku og eldru ein enn betri gerand-isdag. Hetta hendi sam-stundis, sum idnaðarmenn-ingin breyt seg ígjøgnum. Verður ikki meiri grund-leggjandi tikið hond um hesi, koma trupulleikarnir at økjast og gerast uppaftur álvarsligari. Hetta skapir eitt óverdugt liv bæði fyri tey veiku og teirra avvarð-andi.

Einki nýtt er í hesi staðfesting, men fleiri og fleiri gerast eldri. Øll vita, at við ellini fylgir eitt og annað, tí hon "kemur ikki einsamøll", sum ofta verður tikið til.

Vælfæðarsamfelagið ikki ein rættur men forrættur Av og á fáa vit at vita, at vælfæðarsamfelagið er ein fólksins rættur. Eg eri ræddur fyri, at hesin rættur kann gerast nakað tunnur, um vit ikki leggja um í samfelagið okkara.

Vælfæðarsamfelagið er Hjalpin til tey ið eiga hana Tað verður sagt, at "fyrr vóru fáa, sum sótu upp í vogninum, meðan mong koyrdu á. Síðani gjordust

tey færri, sum koyra á, meðan tey flestu eru farin upp í vognin"

Støðan í demografiini er, at triðingur av fólki okkara eru pensjónistar, annar triðingur eru skúlanæm-ingar og lesandi annars, meðan seinasti triðingurin er úti í arbeiðslivinum.

Tí verður tvingandi neyð-ugt at hyggja nærri eftir umsitingarliga partinum, so at umsitingin gerst helm-ingin enfaldari, so tey sum ikki nýtað hjálp, sleppa undan umsiting.

Taka landsstýrisfólk okk-ara við samstarvandi em-bætis- og starvsfólkum seg ikki um reiggj og venda upp og niður uppá "hjálp-ina" - tí tað er haðani frá viljin skal verða til broyting - verður ikki livandi fyri tey ið trongja til hana. – Her krevst annað enn at bert verður koyrt eftir "skinn-ara"uttan hugsjónir. – Spurningur er tí, hvussu landsstýrifólkini hugsa.

Sum politikarar - og ser-liga vit sum idag sita við stjórnarvaldinum í Føroy-um – hava vit ábyrgd fyri at taka hetta mál upp nógv meiri grundleggjandi og tað má henda beinanvegin.

Ikki fleiri byrðar á kommunurnar og vinnulivið

Fleiri ferðir havi eg eisini nevnt bæði á floksfundi, á samgongufundi og frá ting-sins røðarapalli, at sam-stundis sum vit geva skatta-lætta, leggja vit fleiri dyrk-andi lið frá landi til komm-unur og vinnulivið, heldur enn at taka trupulleikan við rótni.

Ikki verður lætt at broyta hesa – eftir hondini – sið-

Hvussu ber tað til

at bløð og útvarp og sjónvarp eru fyllt á tremur við tíðindum frásagnum uttan at taka til viðgerðar verkfallið tann stóra spurning og trupulleika sum rakar okkum øll uttan undantak og sum øll tosa um og sum øll liða undir

hvussu ber tað til at nú knappliga hoyrist ella sæst eingin klíva í tvey um hetta álvarsmál og hvussu tað kann verða loyst við skili og skynsemi

hvar eru tey farin – øll tey sum javnan plaga at breiða seg í bløðum og út- og sjónvarpi hvussu ber tað til at eingin kemur og ripar nevan í borðið og krevur at nú má skil fáast á

venju, men her slepst ikki undan.

Andstöðuflokkarnir eru nú heldur ikki serliga væl-leikandi. Í fyrsta lagið til hjálp, heldur enn eina óendaliga flokta umsiting, sum tey sum dagliga virka har, sjálvi hava trupult við at skilja. – Neyðugt er at venda vælfæðarsamfelag-num á.

Her er tíverri heldur eingin fynd í.

vit sum annars plaga at breggja okkum av at vera eitt av teimum best skipaðu vælfæðardemokratium í øllum heiminum

skuldu vit ikki verið før fyri at basa hesum skilaloysi

hvørjum líkist tað at umboð fyri partarnar koma ikki saman at samráðast í dagar og vikur meðan mjólk í tiggjutals tonsum verður stoytt á sjógv og meðan virði fyri hundraðtals miljónir krónur fara fyri skeytið –

og tað sum skilir partarnar eru nakrar fáar krónur –

tá ið sovorðnir spurningar verða bornir upp á mál eru teir so ræðandi at vit tora ikki at taka støðu sjálvi

men er tað ikki júst tað vit mugu gera í einum fólkastýrðum samfelag tú og eg

Erling S

»Hetta svekkar mína støðu«

Hergeir Nielsen

Meðan samfelag okkara er úti í eini teirri svárastu kreppustøðuni á arbeiðs-marknaðinum seinastu nógvu árin, er tað hug-stoytt at siggja, at menn við politiskari ábyrgd gera sær dælt av hesi vanlukku.

Tað er av sonnum at harmkast um, at javnaðar-flokkurin ferð eftir ferð undirmetir verkafólkið so mikið grovliga, sum hann ger í royndum sínum at billa verkafólkinum inn, at tjóðveldisflokkurin er part-ur av stríðnum móti teim-um.

Ein ósingin hjá javnaðar-flokkinum er, at tað er blivið eitt brotsverk, at landsstýrismaðurin í figgi-armálum boðar frá, at hann

ikki kann gókenna ein lón-arsáttmála.

Vildi tað ikki verið mun-in verri, um landsstýris-maðurin tagdi við so týð-andi upplýsingum, spyrja vit?

Vildu ikki somu menn kravt høvðið av honum fyri at dýlja týðningarmiklar upplýsingar?

Vit, sum ikki ætlað, at

flokspolitikkur skal koma upp í bardagan á arbeiðs-marknaðinum, harmast um hesar royndir hjá javn-aðarflokkinum at gogga sær politiskan vinning av bardaganum á arbeiðs-marknaðinum.

Seinast, tá verkfall var, var ein tingmaður teirra enntá so framligur, at hann legði seg út í stríðið á arbeiðsmarknaðinum og var við á barrikadunum.

Fáur og eingin brýggjar seg um menn, ið snobba niðureftir, og als ikki verkafólkið, ið vil hava frið at stríðast sitt egna stríð.

Teir, ið fylgja politisku á vegginum tá, læra lítið og einki av egnum mistøkum, men royna nú aftur í blind-um hatri at billa verka-fólkinum inn, at júst tjóð-

javnaðarfloksins á hesum øki blíva av.

Hóast stórstu skattalætтар nakrantíð undir farnu sam-gongu, og somu gongd undir hesi, so vita vit full-væl, at fólk hóast hetta hava soleiðis vörðin, meina teir tað ovugta.

Sjálvandi høvdu teir verið himmalfegnir, um nakað var í hesum vásinum hjá teimum.

Politisku fluguvektarar-nir royna eitt förimuni at billa verkafólkinum inn, at einasta sanna verja teirra er til fals. Soleiðis er tað sjálvandi ikki, og tí er vón-brot teirra júst so stórt, sum teir siga tað vera.

Tey, ið fylgja politisku gongdini vita, at figgar-jarflöksin siga, at hann og javnaðarflokkurin stríðdest við at broyta skattalógina soleiðis, at hon kom at gagna ovastu politisku leiðsluni í javnaðarflokk-inum persónliga.

"Hetta svekkar mína

støðu sum politikari fyri

Suðuroynna," segði arbe-ið-

aravinurin á ovastu rók í

javnaðarflokkinum um

galdandi skattalóg, sum

javnsetti hann og hansara

líkar við mannin á gøtunu.

Hann vildi ikki vikna í kongunum og als ikki finna seg í at rinda skatt fyri sína persónligu nýtslu í tí kommunu, hann búði í, eins og snøgt sagt allir aðrir føroyingar gera.

Vit í samgonguni hugsa ørvísi.

Ferð eftir ferð hava vit broytt skattalógina soleiðis, at meinigi føroyingurin hevur fingið skattalætтар - í hesum seinasta umfarinum við 125 mió.kr.

Hinvegin hava vit ikki hoyrt so nógv frá teimum, sum bert høvdu áhuga fyri at broyta lógina fyri egnan vinning.

Soleiðis, at hon kundi tryggja javnaðarmonnum livibreyðið í valdømun, teir ikki brýggja seg um at búgva í.